

РАЗВИТИЕ НА ТВОРЧЕСКИТЕ СПОСОБНОСТИ НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ИЗВЪНКЛАСНИ ДЕЙНОСТИ

Мария Николова
ТПГ „Н. Й. Вапцаров“ – Радомир

За първи път терминът „неформално образование“ е използван в заключителния документ на Международната конференция на ЮНЕСКО (1967 г.). През 1972 г. в доклад на Международната комисия по образованието се предлагат идеи за учене през целия живот. В доклад на същата комисия от 1996 г. нейният председател Жак Делор посочва четири приоритета, известни като „четирите стълба на образованието“:

1. Да се учим да учим и знаем.
2. Да се учим да действаме и можем.
3. Да се учим да живеем с другите.
4. Да се учим да бъдем.

Съществуват различни определения за неформално образование. Налага се мнението, че неформално е всяко образование, получено извън училище, т.е. извън общоустановените държавни стандарти за образование, свързани с утвърдени учебни планове, учебни програми, държавни образователни изисквания, единни критерии за оценяване. Някои автори доуточняват това схващане, като подчертават, че при неформалното образование не се получават удостоверения, дипломи или сертификати, валидиращи усвоените знания, умения и компетенции. Но и противоположното становище има своите привърженици – че могат да бъдат издавани документи за компетенции, получени чрез неформално обучение.

Приема се, че неформалното образование има една и съща мисия и цели с формалното образование, но ги постига в различен обществен и личен контекст.

Основополагащите принципи на неформалното образование са: доброволност, изборност, гъвкавост, адаптивност, автономност, многофункционалност, отвореност, индиректна конвертируемост, частична професионализация (Николаева, 2008: 43 – 45). Неформалното образование е насочено към удовлетворяване на обществени, групови и лични интереси и потребности.

Различни причини могат да накарат отделни личности или група хора да изберат възможностите, които предлага неформалното образование:

- удовлетворяване на специфични интелектуални потребности;
- развитие на творчески способности;
- преодоляване на образователни затруднения;
- преход от една образователна степен в друга;
- социално и гражданско развитие;
- общообразователна и професионална подготовка поради отпадане от училище;
- справяне с критични и рискови ситуации;
- доброволно преодоляване на зависимости;
- подкрепа на общностното развитие;
- саморазвитие и самоусъвършенстване (Николаева, 2008: 155 – 156).

Неформалното образование може да осигури включване в различни образователни сфери за усвояване на знания, умения и компетентности, както и личностно развитие и саморазвитие. Но какъв избор ще направи отделната личност, какво ще предпочете, зависи от самата нея, както и от условията, които предлага съответната обществена среда.

Отчитайки различията между образование и учене, споделяме разбирането, че неформално образование и неформално учене са всички онези усвоени и прилагани знания, умения и компетентности, получени извън класната стая, т.е. всяка извънкласна дейност е неформално учене.

Чрез извънкласна дейност, в която се интегрират формалното и неформалното учене, могат да бъдат усвоявани и развивани голяма част от осемте ключови компетентности, утвърдени от Европейския съюз. По този начин не само се усвояват знания и умения и се прилагат компетентности, свързани с предвиденото в учебната програма учебно съдържание (формалното учене), но се развиват и прилагат и други творчески способности и ключови компетентности, необходими за успешната социална реализация на младите хора (неформалното учене). Така могат да бъдат постигнати високи резултати не само в извънкласната, но и в учебната дейност: усвоените знания и умения в учебната работа намират приложение в извънкласната дейност за развитие на онези потребности и интереси на личността, които поради различни причини не могат да бъдат удовлетворени в клас. И обратно – удовлетворените потребности в извънкласната дейност, развитието на творчески способности и умения в нея са стимул и средство за мотивация в учебната работа. Така се създават нови възможности за личностна познавателна и духовна реализация.

Неформалното учене трябва да се осъществи чрез конструктивизма и хуманистичния личностно ориентиран подход, в основата на които стои уважението към личността на ученика и неговите творчески способности. Конструктивисткото разбиране за познавателния процес – обучение в дейности и чрез дейности, се основава на четири взаимно свързани елемента: общуване; из-

следване на проблем; усвояване на познание и практическо приложение (Иванов, 2005). Върху основните принципи на хуманистичното образование и възпитание трябва да се изгради и мениджмънтът на учебната и извънкласната дейност (Иванов, 2000). Този подход поставя ученика в нова социална позиция – превръща го в субект на познавателната дейност, който поема отговорност както за процеса на усвояване на знания и умения, така и за резултатите от прилагането им в извънкласната дейност. Ученикът организира не само собствените си действия, но и отговаря за действията на другите участници в екипа, част от който е. Променя се и позицията на учителя, който трябва да подпомага процеса на самостоятелната дейност на ученика в усвояването на знания и умения и прилагането им като компетентности. Това превръща ученика и учителя в партньори в едно ново образователно взаимодействие.

Развитието на творческите способности на ученика е една от най-важните цели на съвременното образование – било то формално или неформално. Креативността, разбрана в своя най-универсален смисъл, като творчество, създаващо нов, интересен, неочакван продукт, резултат на идеи и материали, трябва да бъде развивана и с формални, и с неформални средства. Стремещът към творчество е изначално присъщ на човека. Нашата собствена дългогодишна педагогическа практика ни убеждава, че този стремеж е заложен у всяко дете. Въпросът е в каква сфера може да се изяви и дали учителят ще разпознае тази творческа нагласа, за да я подкрепя и развива. Ученикът творец, който комбинира знания, умения, компетентности, методи, форми, идеи, технологии, емоции и сътворява нещо ново и само по себе си уникално, трябва да стои в центъра на образователния процес. Това се отнася и за учителя, който организира, направлява и подкрепя творческото развитие на ученика и учейки „за“ и „със“ своите ученици, също се превръща в творец.

Съвременните ученици имат по-широки потребности, отколкото обучението по задължителната учебна програма по български език и литература може да им предложи. Образованието трябва да излезе от класната стая, за да удовлетвори търсенията, интересите и потребностите от творческа изява. В същото време, за да бъде конкурентоспособен на пазара на труда, е необходимо ученикът:

- да усвоява ключови компетентности;
- да бъде професионално подготвен за предизвикателствата на пазарната икономика;
- да бъде обучаван и възпитаван за учене през целия живот;
- да бъде обучаван и възпитаван за предизвикателствата на живота.

От тази гледна точка, усвояването на знания, умения и компетентности чрез която и да било извънкласна дейност е предизвикателство за ученика за познавателно и творческо развитие и усъвършенстване, както и за придобиване на нови допълнителни компетенции, разширяващи възможностите за бъдеща социална реализация.

Какви възможности за развитие на творческите способности на учениците чрез интегриране на формалното и неформалното учене бяха осъществени от нас?

През 2007 г. екип от ТПГ „Н. Й. Вапцаров“ разработи и спечели проект за изграждане на училищно радио по модул „Училището – желана територия“ на МОН. Тази дейност и нейните възможности за развитие на творческите способности и ключови компетентности на учениците беше представена пред Международната научно-практическа конференция „Иновации и интерактивни технологии в образованието“ (Николова, 2012: 223).

През 2008 г. създадохме литературен клуб „Слово“ (чийто ръководител е авторът на статията), като участниците в него постигнаха забележителни успехи, спечелвайки досега 64 награди от различни общински и национални конкурси.

Друга възможност за творческа изява беше дейността на студио „Млад журналист“, създадено през януари 2012 г. по Проект BG051PO001-4.2.05 на МОН „Да направим училището привлекателно за младите хора“, тематично направление „Комуникативни умения на роден език“. В тази форма за извънкласна дейност чрез интеграцията на формално и неформално учене бяха реализирани иновационни подходи и добри практики, бяха осъществени интегративни връзки между различни културно-образователни области, провокира се активното участие на учениците и се стимулира пълноценното им реализиране.

В студиото взеха участие надарени ученици с изявени литературни способности от 9. и 11. клас. Те ясно заявиха своето желание да развиват творческите си заложби, да овладяват нови и различни от учебната програма знания и умения, които да ги формират като знаещи и можещи личности. По-късно още няколко ученици изявиха желание да участват в тази извънкласна форма. Така още в самото начало на дейността си Студиото започна да привлича и други ученици, което напълно съответства на целта на проект УСПЕХ – да направим училището привлекателно за младите хора.

Съгласно Учебната програма по Български език и литература (Учебни програми, с. 13 – 57) в 9. и в 11. клас продължава усвояването на знания и умения за стиловете и сферите на българския книжовен език и техните жанрове, продължава усъвършенстването на комуникативните умения на роден език. Работата върху публицистичен текст осигурява възприемането на социокултурни и езикови компетентности, свързани с общуването в медийната сфера, спецификата на комуникативната ситуация, функциите на публицистичните жанрове, особеностите на съдържанието и структурата на медийните текстове, задължителността и избора на езикови средства в тях. Усвояват се знания и умения за публично изказване по граждански проблем, като се овладяват реторични похвати и реторични стратегии за въздействие. Тези базови знания и умения, усвоени в часовете по задължителна подготовка, са основа, върху

която беше организирана извънкласната дейност в студио „Млад журналист“ за усвояване и развитие на нови способности и компетенции.

Чрез неформалното учене (дейността на студиото) учениците изграждат и развиват различни креативни умения. Усвоявайки практически жанровите модели на публицистичния стил, те усвояват и ценни познавателни модели чрез конкретна дейност, като взаимно се обучават и подкрепят. А такъв интерактивен модел на учене осигурява до 90% активност на усвояването на информацията (Иванов, 2000, 2005), което е най-добрият показател за ефективност на процеса на обучение и възпитание.

Създавайки своите материали, учениците овладяват социокултурни и езикови компетентности в устното и писменото общуване. Те се научават не само да създават хроники, кореспонденции, репортажи, интервюта, но и да усвояват комуникативни модели, които развиват личностните им компетентности.

В началото на нашата съвместна работа реших да предложа на участниците да изследват вида на своята интелигентност, на специфичната си интелектуална нагласа и способности чрез подходяща методика. Способностите на участниците в студио „Млад журналист“ бяха изследвани чрез анкетната карта на Хауърд Гарднър за множеството интелигентности¹⁾. След попълване на анкетните карти чрез приложения ключ учениците сами разпознаха собствения си тип интелигентност и много се забавляваха, откривайки една нова гледна точка за самите себе си, направена чрез метода на съвременното научно познание. Обясних им, че макар и дискуссионна, теорията на Хауърд Гарднър за множеството интелигентности е един от начините да опознаят своите способности, а за мен – да опозная тях. Съгласно теорията на Гарднър, макар че отделните типове интелигентност са независими един от друг, те си взаимодействат във всяка човешка дейност по специфичен начин. Това пролича и в дейността на нашето студио. По странен, но вероятно абсолютно закономерен начин, се съчетаваха различни типове интелигентност в дейностите, които извършваха учениците:

– лингвистична интелигентност (linguistic intelligence) с логико-математическа интелигентност (logical-mathematical intelligence) – В. Ненкова, Д. Красиминова, Е.Бориславова. И трите момичета вече са студентки в технически университети;

– лингвистична интелигентност (linguistic intelligence) с музикална интелигентност (musical intelligence) – В. Славчева, С. Славчева, С. Методиева, Р. Панайотова;

– музикална интелигентност (musical intelligence) с пространствена интелигентност (spatial intelligence) – С. Методиева;

– лингвистична интелигентност (linguistic intelligence) с пространствена интелигентност (spatial intelligence) – В. Станиславова, А. Димитрова.

Тази специфика на индивидуалните интелектуални и творчески способности позволи на студио „Млад журналист“ да се превърне във форма за развитие и изява на художествено-творческите способности на младите хора. Участниците в студиото създадоха стихотворения, разкази и есета, с които участваха в различни училищни, общински и национални литературни конкурси, като спечелиха много престижни награди – първа награда за стихотворение на Девети национален литературен конкурс „Мария Смилова“ – 2012 г., с председател на журито акад. Матей Шопкин. На Втория есенен литературен конкурс „Радомир е моят град“ – 2012 г., с председател на журито проф. Евгени Кузманов спечелиха втора награда за стихотворение и първа, втора и трета награда за интервю. Така беше осигурена възможност за лично удовлетворение и пълноценна духовна самореализация.

Студио „Млад журналист“ си постави следните цели:

1. Усвояване, развитие и прилагане на комуникативни умения на роден език.
2. Усвояване на знания, умения и компетентности, свързани със съвременната журналистика.
3. Развитие на ключови компетентности чрез интердисциплинарен подход:
 - самостоятелно проучване, усвояване и използване на информация;
 - дигитални компетентности;
 - граждански умения и компетентности;
 - предприемачески умения;
 - културни компетентности.
4. Личностно развитие и саморазвитие.

В работата на студиото бяха използвани следните методи и форми:

1. Интерактивни методи: ситуационни и ролеви игри; дискуссионни (анкета, беседа, дискусия, дебат, брейнсторминг, обсъждане); емпирични (работа в екип).
2. Форми на работа: според начина на провеждане – работа по групи и самостоятелна работа; според мястото на провеждане – дейности в училище и извън училище.

Поставените цели бяха осъществени чрез следните дейности:

1. Запознаване: с видовете журналистика – пресжурналистика, радиожурналистика, телевизионна журналистика; с професиите в радиото, вестника и телевизията; с различните журналистически жанрове; с етичния кодекс на журналиста и проблема за свободата на словото и печата.
2. Създаване на публицистични текстове – новина, кореспонденция, репортаж, интервю.
3. Самостоятелно проучване, усвояване и използване на информация.
4. Работа с компютърни програми – Microsoft Office Word, Microsoft Office Power Point:

– текстообработка; форматиране; копиране; съхраняване на информация; принтиране на текстове; изготвяне на презентации.

5. Работа в екип – поставяне на цели; планиране и осъществяване на дейности по предвидената програма; ефективно организиране на времето; вземане на решения; отговорност за дейностите; оценка и самооценка.

6. Създаване на: творчески текстове – стихотворения, есета, разкази; сценарии за събития, годишнини, празници, срещи.

7. Организиране и участие в училищни, общински и национални конкурси.

8. Организиране и участие в срещи с известни личности като водещи и интервюиращи.

9. Подготвяне и издаване на електронен вестник.

Дейността на студиото беше изградена върху следните принципи: мотивация, доброволност и желание за работа; активност и съзнателност; личностно ориентиран подход; интердисциплинарен подход при планирането и осъществяването на дейностите; стимулиране на творческите изяви; създаване на позитивна атмосфера; условия за комуникативност и диалог; недопускане на дискриминация под каквато и да било форма.

Изготвени бяха правила за дейността на групата съвместно с участниците. Заниманията се провеждаха съобразно спецификата на дейностите – в компютърния кабинет, библиотеката, музея, на територията на града. Изготвих библиография по всяка тема, както и комплект материали в помощ на участниците като част от ресурсите в работата на студиото. Съгласно тематичното разпределение бяха планирани, организирани и проведени училищни и извънучилищни дейности за изпълнение на поставените цели. В процеса на работа бяха създадени и поддържани благоприятна атмосфера и добър психологически климат, коректни отношения, дух на конструктивно сътрудничество, като беше насърчаван стремежът за активна изява, социално включване и сближаване. Не бяха допуснати форми на дискриминация по възрастов, етнически, социален или някакъв друг признак.

По предвидената в тематичното разпределение тема „Международен ден на майчиния език“ през февруари, с оглед на възпитаването на граждански ценности и умения, включени като цел на програмата на студиото за отбелязване на този ден, както и във връзка с Националния празник – 3 март, беше обявен училищен литературен конкурс за стихотворение и есе на тема „Език свещен на моите деди...“. Международният ден на майчиния език е обявен на Генералната конференция на ЮНЕСКО през ноември 1999 година. Всяка година от февруари 2000 г. този ден се отбелязва с цел насърчаване на многоезичието и културното разнообразие. Културните различия не бива да са пречка, а предизвикателство, стимул за обогатяване на националните култури. Затова и

девизът на Европейския съюз е „Единство в многообразието“. В конкурса се включиха ученици от 8.^а, 9.^а, 9.^б, 9.^в и 11.^а клас. На поредното занимание участниците в студиото прочетоха всички творби. Предоставих им възможност да оценяват качествата на стихотворенията и есетата и да ги класират по теми в съответните категории. Това беше интерактивно занимание „ролева игра“ „Жури на литературен конкурс“ с цел развиване на комуникативноречеви и граждански умения. Компетентно и отговорно учениците изпълниха своите „роли“ като членове на жури и класираха обективно и безпристрастно най-добрите творби, а на победителите бяха раздадени награди.

Съвместно с учениците беше изготвен сценарий за отбелязване на Международния ден на майчиния език, който беше излъчен по училищното радио. Разделени на екипи, учениците проучиха самостоятелно след моите инструкции необходимата информация и подготвиха две книги: едната на тема: „Език свещен на моите деди...“, а другата – „Български писатели за езика и творчеството“. Първата книга беше написана на ръка, с ръчно изработени илюстрации. Втората книга беше написана на компютър и оформена с илюстрации чрез възможностите на ИКТ. Беше изготвена и много емоционална и въздействаща презентация по същата тема. Дискусията представи вижданията на ЮНЕСКО и Европейския съюз за майчиния език и тревогата за опазването на езиковото многообразие, както и Резолюцията на Европейския парламент от 24 март 2009 г., която утвърждава принципа на езикова равнопоставеност. Повече от половината от съществуващите езици в света са пред изчезване. По данни на ЮНЕСКО всеки месец изчезват два езика. Изтъкнато беше мотото на деня – „Информационните и комуникационните технологии за опазване и насърчаване на езиковото многообразие“.

Участниците изявиха желание да започнат издаването на електронен вестник. Идеята допадна на всички и прецених, че трябва да ги подкрепя в усилията им да създадат нещо ново, нещо свое, което ще ги изяви като творци и млади журналисти, а по този начин ще реализират и целите на проект УСПЕХ. Осъществяването на тази идея е прекрасна възможност да се популяризират и публично да бъдат представени резултатите от дейността на студио „Млад журналист“. Веднага предложих ролева игра – „Редакция на вестник“, с разпределяне на ролите и отговорностите на всички: избор на главен редактор и завеждащи на редакции, като бяха измислени и подходящи рубрики и име на вестника „ГПГ – УСПЕХ“.

През март 2012 г., като представителна изява съгласно изискванията на Проект ВГ051Р0001-4. 02.05, се състоя вълнуваща среща. По наша покана гости на младите журналисти бяха Владимир Йончев – носител на наградата за журналистика „Черноризец Храбър“ (2006 г.), и бившият директор на Областния исторически музей, автор на много книги и филми за местния фолклор и етнография Симеон Мильов. Срещата беше проведена по сценарий, из-

готвен от участниците в студиото. Най-напред те предложиха блиц-интервю на своите гости, което определено ги изненада, но те приеха предизвикателството и реагираха с остроумни и интересни отговори. След това започнаха същинските интервюта, в които гостите разкриха повече за себе си, за своята професионална кариера и чисто човешки пристрастия. Симеон Мильов обясни откъде идва любовта му към фолклора и етнографията. Владимир Йончев разказа как е станал журналист, как се прави вестник и колко трудна е професията на журналиста.

Интервютата едва ли дават представа за магията на срещата, за интереса, който двамата наши съграждани предизвикаха сред учениците и учителите в препълнената зала. Изключителни като хора, с чувство за хумор, със завладяваща откровеност те разкриха себе си пред нас, а на младите журналисти дадоха възможност да се взрат в себе си и в света около себе си, дадоха им увереност, че могат да успеят, ако много силно искат нещо и са готови да направят всичко, за да го постигнат. Ето част от интервюто с Вл. Йончев:

Filed under: Училището March 18th, 2012 | Add a Comment

Какво му трябва на човек? „Хляб, сол и вестник“.

(Интервю с Владимир Йончев)

– *Господин Йончев, Вие сте носител на наградата „Черноризец Храбър“ за 2006 г. Какво е за Вас тази награда?*

– Тогава работех в „Стандарт“. Направих и аз нещо, което друг не беше правил. Слязохме в тунелите под София – то е цял подземен град, в който живеят много хора – бездомници, сами или със семействата си. Това никой не го знаеше. В журналистиката най-големите неща са очевидните.

– *Как станахте журналист?*

– Когато бях втори курс студент, бях и учител. Мои ученици искаха да направят вестник. Какво му трябва на човек? „Хляб, сол и вестник“. Реших да направим вестника. Продадохме два броя. На третия фалирахме и разбрах, че във вестниците хляб няма. Но тогава от инат и хъс реших да стана журналист. И така се започна.

– *Трудна ли е професията на журналиста?*

– Изпиваща е, непрекъснато живееш в една мелница.

– *Каква е ... (Read entire article)* Автор: Ванеса Славчева

Като всички млади хора, и момичетата от студиото обичат съвременната музика. С огромно нетърпение те очакваха концерта на Румънеца и Енчев в Радомир по случай настъпването на пролетта. Часове преди концерта те отидоха в Младежкия дом, за да се срещнат с популярните изпълнители, и успяха да вземат интервю и автографи, с което си спечелиха искрената завист на многобройните фенове. Ето част от него.

Filed under: Градът · Edit March 21st, 2012 | Add a Comment

Румънеца и Енчев в Радомир

По случай настъпващата пролет в град Радомир имаше концерт на известните български рапъри Румънеца и Енчев. На 21.03.2012 г. те пристигнаха в Младежкия дом, където с нетърпение ги очакваха десетки техни почитатели. Те пристигнаха на мястото с водещия на шоуто Насо, който е и техен DJ. Екипът на студио „Млад журналист“ посрещна гостите на града с няколко въпроса:

– *Вие гостувате в нашия град за втори път. С какво впечатление останахте от предишното си посещение?*

– Останахме с фантастични спомени от тази великолепна публика. Радваме се, че включихме град Радомир като част от нашето лятно турне.

– *Кое беше първото нещо, което направихте, когато пристигнахте в града ни?*

– Опитвахме от известната радомирска боза.....(Read entire article) Автор: *Стела Славчева*

Културният живот в нашия град е свързан и с дейността на двата музея: музей „Войнишко въстание“ и музей „Стойова къща“, които често организират различни изложби, превръщащи се в събития за съгражданите ни. Традиционни са изложбите на училищата, които представят постиженията на своите възпитаници. Но две изложби имаха съвсем друг повод и нашите млади журналисти с удоволствие присъстваха на тяхното откриване.

Filed under: Градът · Edit March 26th, 2012 | Add a Comment

Изложба на писани яйца в Радомир

На 26.03.2012 г. се проведе изложба на писани яйца в музей „Стойова къща“ и среща с доц. Е. Ракшиева. Тя изрисува пред нас яйца, разказа ни, че още от малка заедно с баща си откривали интересни начини за изписването им. Сега тя е разучила различните традиции за изрисуването на яйцата в отделните краища на страната.

Към този традиционен обичай бе проявен огромен интерес. Присъстваха ученици от различни училища в града и много граждани. Доц. Ракшиева даде възможност на всички да се докоснат до това толкова интересно и вълнуващо изкуство. Ние, репортерите от студио „Млад журналист“, също изписахме по едно червено яйчице... (Read entire article) Автор: *Диана Красимирова*

Filed under: Градът · Edit May 10th, 2012 | Add a Comment

Изложба „Цветя и гоблени“

На 08.05.2012 г. в музей „Войнишко въстание“ – Радомир, бе открита изложба „Гоблени и цветя“. С нея се слага началото на майските празници на културата в Радомир. В организацията участваха НЧ „Напредък 1895“ – гр. Радомир, Женският клуб към читалището, Клубът на пенсионера, Историче-

ският музей – Радомир. В изложбата взеха участие 17 гобленарки радомирки с над 70 гоблена. В нея са представени гоблени с различна тематика, оригинални Вилерови гоблени и авторски, изработени чрез фотографии и др. Най-интересни за мен бяха гоблените на Росица Асенова, която поканих за ексклузивно интервю. Аз самата шия гоблени и в нейния стил открих сродна душа. Затова и поканих госпожа Асенова на кафе и сладка приказка за любимото ни хоби – гоблените... (Read entire article) Автор: *Виолета Ненкова*

Един от най-радостните ни мигове беше церемонията по награждаването на победителите в IX национален литературен конкурс „Мария Смилова“, на който в изключителна конкуренция представители на нашето училище – участници в литературен клуб „Слово“, получиха 4 награди. Едната от тях бе спечелена от главната редакторка на нашия електронен вестник – В. Ненкова. Това беше поредното удовлетворение на младите журналистки – че са част от екип, ръководен от толкова талантлива тяхна съученичка, че учат в училище, в което, освен че усвояват престижни професии, могат да развият и своите творчески способности.

Filed under: Училището · Edit April 26th, 2012 | Add a Comment

Литературен клуб „Слово“ – с четири награди

Участници от литературен клуб „Слово“ при ТПГ „Н. Й. Вапцаров“ с ръководител Мария Николова получиха четири награди на приключилия IX национален литературен конкурс „Мария Смилова“. Журито под председателството на акад. Матей Шопкин имаше трудната задача да класира най-добрите творби в двете възрастови групи в различните жанрове. Тази година участваха най-много ученици в сравнение с предходните издания на конкурса – 128 участници от всички краища на страната. Най-много бяха учениците от ТПГ „Н. Й. Вапцаров“ – гр. Радомир, които представиха 44 стихотворения, разкази, есета и две презентации... (Read entire article) Автор: *Виктория Станиславова*.

В края на юни се проведе заключителната изява на студио „Млад журналист“.

На тази среща решихме да поканим всички, които са взели участие в дейността на студиото – било като наши гости, или хора, които са били интервюирани. Наши гости бяха Симеон Мильов, Мариус Стаменов, Росица Асенова, Красимир Кирилов, Стефка Щрапулина и много други. За мотото на срещата момичетата предложиха „Любовта, без която не можем“. Тази любов, която ни кара да пишем стихове, да пеем песни, да изпращаме призови за съпричастие и човешчина. Под влияние на това, което се случваше около нас, решихме да обявим училищен литературен конкурс, посветен на човека и природата, който да провокира учениците да изразят онова, което чувстват и преживяват. Много семейства напуснаха града

след земетресението и отидоха в околните села при свои близки. Проигравахме варианти за извеждане на децата от училището. Приехме при нас учениците от основното училище, защото тяхната сграда беше с опасни поражения. Земетресението имаше и в деня на втория държавен зрелостен изпит. Решихме, че творчеството може да „отпуши“ насъбралото се в душите на децата – страха, тревогата, мъчителната неизвестност. В стихове и есета те изразяваха своята увереност, че ще станем по-отговорни в отношението си към природата, че трябва да се грижим за нея така, както се грижим за себе си. На свое заседание представителите на студиото класираха най-добрите творби, а техните автори бяха наградени с грамота и книга на заключителната ни изява.

Filed under: Училището June 14th, 2012 | Add a Comment

Училищен литературен конкурс „Кой е по-силен: човекът или природата?“.

В ТПГ „Никола Йонков Вапцаров“ беше проведен училищен литературен конкурс на тема „Кой е по-силен: човекът или природата?“. Конкурсът беше организиран от студио „Млад журналист“ в три жанра: стихотворение, разказ и есе. Участниците показаха своите творчески умения и богато въображение. Те изразиха своята любов към Земята и тревогата за нейната съдба. Нашите съученици изразиха своята увереност, че всички заедно можем да променим света и да оставим следа след себе си... (Read entire article) Автор: *Диана Красимирова*.

Дейността на студио „Млад журналист“ дава основания за следните изводи:

1. Студио „Млад журналист“ е ефективна, качествена и работеща форма на извънкласна дейност, в която се интегрират възможностите на формалното и неформалното учене за развитие на творческите способности. Осигурените условия, както и организацията на работа – цели, методи, форми, принципи, дейности, създават предпоставка за изява и развитие на учениците и отговарят на интересите им. Чрез реализираните дейности те задоволяват свои важни духовни потребности, чувстват се разбирани и ценени за това, което знаят, могат и правят, развиват чувство за собствена значимост, изпитват удовлетворение от постигнатото, повишават мотивацията си за учене и изява.

2. Проведените дейности реализират заложените в програмата на студио „Млад журналист“ цели. Участниците идват с желание за работа, предлагат и осъществяват свои идеи, което несъмнено води и до личностно развитие и саморазвитие.

3. Участниците в студио „Млад журналист“ усвояват знания, умения и компетентности, свързани:

– с развитие и приложение на *комуникативни умения за използване на родния език* (Ангелова, 2005: 156), като развиват и усъвършенстват своята езикова култура;

– със съвременната журналистика, като създават и редактират журналистически материали – новина, кореспонденция, интервю; сценарии за срещи и радиопредавания;

– овладяват реторични похвати и реторични стратегии за въздействие за успешна и убедителна публична реч.

4. Чрез дейността на студиото по журналистика могат да бъдат усвоявани, развивани и прилагани и други ключови компетентности, важни за творческото развитие и личностното самоусъвършенстване на учениците. Те имат ценностен характер и са свързани с развиване и прилагане на *граждански компетентности*, изключително ценни и необходими на младите хора за пълноценната им социална и личностна реализация: критично мислене, анализ на фактите, решаване на проблеми, комуникативност, диалогичност, интеркултурни взаимоотношения, гражданска инициативност, рефлексивност, вземане на решения, самозащита при нарушаване на лични права, достойнство, решаване на конфликти (Иванов, 2000: 19). Подготвянето на материали за училищния електронен вестник изисква извършването на разнообразни дейности, чрез които се развиват и други ключови компетентности: *самостоятелно проучване и използване на информация; усвояване и прилагане на знания и умения от други области; дигитални компетентности; предприемачески умения; културни компетентности*.

5. Студио „Млад журналист“ беше и истинска школа по родолюбие. Усвоявайки знания, умения и компетентности, свързани с бъдещото си развитие като европейски граждани – знаещи, можещи, търсещи, истински творци на своя живот, момичетата научиха най-важните житейски уроци. Любовта към родното – родния дом, родния град, родната земя, любовта към нашите най-близки хора, любовта към това, което е сътворил народът ни в слово, песен и танц – тази любов е това, без което НЕ МОЖЕМ. Тази любов е това, което ни прави ЖИВИ.

БЕЛЕЖКИ

1. *Howard Gardner – learning styles inventory*. Birmingham Grid for learning – mult.

ЛИТЕРАТУРА

- Ангелова, Т. (2005). *Методика на обучението по български език*. София: ИК „СЕМА РШ“.
- Андреев, М. (1996). *Процесът на обучението*. София: Дидактика.
- Иванов, И. *Интерактивни методи на обучение* – <http://ivanpivanov.awardspace.com>.
- Иванов, И. (2005). *Мениджмънт на ученическия клас*. Шумен: УИ „Епископ К.Преславски“.

- Иванов, И. (2000). *Въпроси на гражданското образование*, Шумен.
- Николаева, С. (2008). *Неформално образование. Философии. Теории. Практики*. Издателство ЕКСПРЕС.
- Николова, М. (2012). Извънкласните дейности – форма за развитие на ключови компетентности. В: „*Иновации и интерактивни технологии в образованието*“, Международна научно-практическа конференция, 20 – 21.04.2012 г., София, с. 223.
- Николова, М. Развитие на творческите способности на учениците чрез интегриране на формално и неформално учене. *Първа национална конференция, София, <http://www.edu21project.eu/>*.
- Тодорина, Д. (2005). *Мениджмънт на класа*. Благоевград.
- Учебни програми, 1 част*, Културно-образователна област: Български език и литература.
- Учителят: призвание, компетентност, признание*, сборник. ДИУУ, София, 2011.

DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES THROUGH EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

✉ **Mrs. Mariya Nikolova, Head teacher**
Technical Vocational High school
„Nikola Ionkov Vaptsarov“
2400 Radomir, Bulgaria
E-mail: nikolova.m.b@abv.bg